

UTICAJ ODABRANOG RAČUNOVODSTVENOG OSNOVA NA KVALITET INFORMACIJA U FI

Prof. dr Duško Šnjegota

Doc. dr Jelena Poljašević

RAČUNOVODSTVENI OSNOV

- Računovodstveni osnov odnosi se na računovodstvene principe kojima se određuje kada se transakcije ili poslovni događaji trebaju priznati u svrhe finansijskog izvještavanja
- Osnovni faktor koji utiče na izbor računovodstvenog osnova kojeg će primijeniti država i izvještajni entiteti javnog sektora odnosi se na usvojeni koncept odgovornosti
- Da li će i u kojoj mjeri finansijski izvještaji obuhvatati imovinu, obaveze, prihode i rashode, primarno zavisi od toga da li se vlada i njeni entiteti smatraju odgovornim za sve resurse pod njihovom kontrolom.

MOGUĆI PRISTUPI

U realnom sektoru i kod javnih preduzeća isključivo se primjenjuje obračunski osnov računovodstva

U dijelu javnog sektora koji obuhvata korisnike prihoda budžeta moguća je primjena:

- gotovinskog osnova
- modifikovanog gotovinskog osnova
- modifikovanog obračunskog osnova ili
- (punog) obračunskog osnova

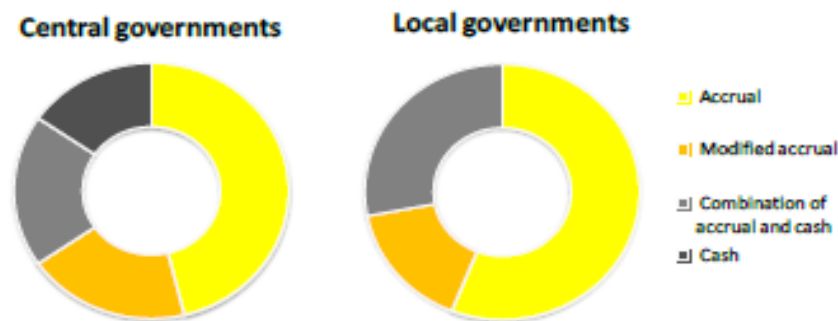

Table 6: Summary of the accounting model applied by subsector of government

	Central	State	Local	Social funds
Accrual	12	2	14	13
Modified Accrual	5		4	4
Combination of Accrual and Cash	5	1	7	4
Cash	4			1
Expecting a reply	1	1	2	
Not applicable		23		1
No answer				4
Total	27	27	27	27

2.1.2.1 Local governments are more likely to have an accrual accounting model than central government

Figure 5: Accounting models applied to central and local subsectors²¹

OBRAČUNSKI OSNOV

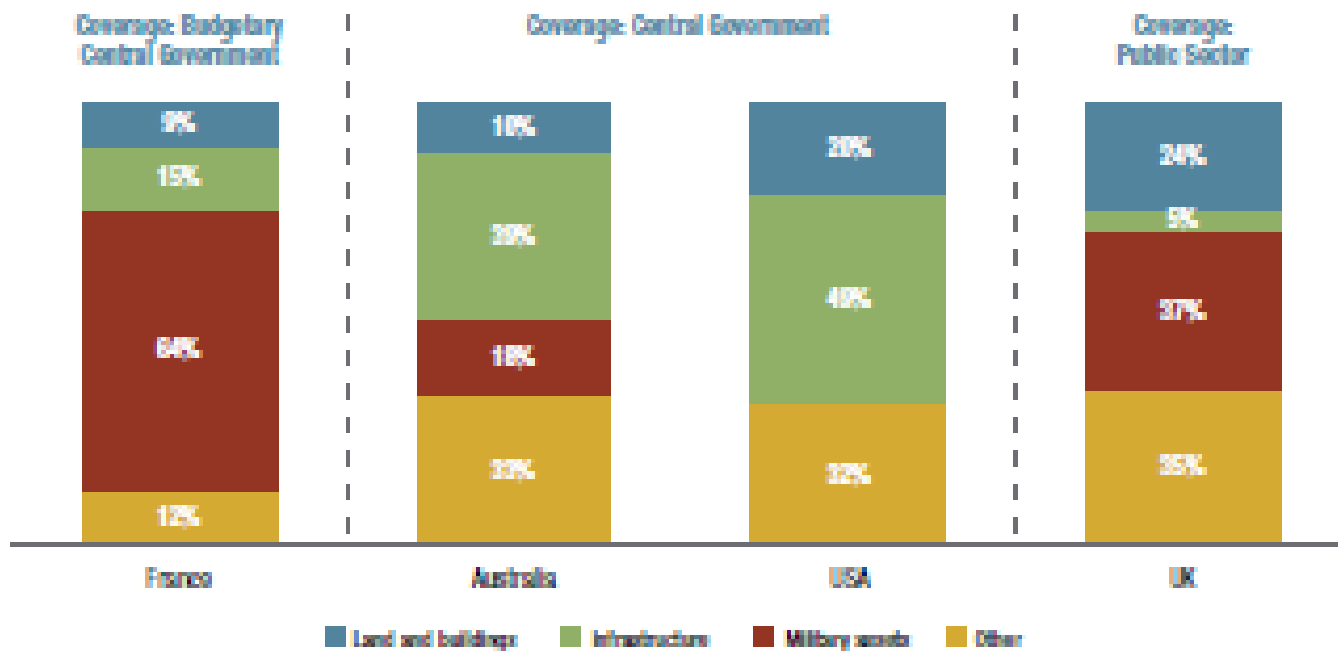
- Prihodi se priznaju u onom obračunskom periodu kada su nastali bez obzira da li su naplaćeni, a rashodi u periodu kada su nastali u svrhu ostvarenja prihoda, bez obzira da li su plaćeni
- Obračunski računovodstveni osnov omogućava potpuno obuhvatanje svih elemenata finansijskih izvještaja odnosno sveobuhvatnu sliku o imovinskom, finansijskom i prinosnom položaju izvještajnog entiteta

OBRAČUNSKI OSNOV U DRŽAVNOM RAČUNOVODSTVU

- Uvođenje obračunskog računovodstvenog osnova je složen i dugotrajan proces
- Najsloženiji segment primjene ovog osnova u državnom računovodstvu je registrowanje cjelokupne imovine i odgovarajući sistem procjenjivanja
- Preporuka međunarodnih stručnih institucija je da se uvođenje obračunskog osnova može razmatrati tek onda kada neka država ima osigurano kvalitetno i jako računovodstvo na gotovinskom osnovu

Materijalna sredstva priznata u bilansu stanja pojedinih zemalja

Figure 10. Tangible Assets Reported in the Balance Sheet for Selected Countries

MODIFIKOVANI OBRAČUNSKI OSNOV

- Primjena modifikovanog obračunskog osnova obično se odnosi na asimetriju u priznavanju budžetskih prihoda i budžetskih rashoda, tj. priznavanje rashoda na punom obračunskom, a prihoda na pretežno gotovinskom osnovu
- Ovim se obezbjeđuje primjena principa opreznosti u planiranju budžetske potrošnje jer se budžetski prihodi (budžetska sredstva) u najvećem dijelu planiraju u visini planiranih novčanih primitaka – priliva gotovine u budžet
- Neki uobičajeni izuzeci: prihodi iz transakcija razmjene, prihodi po osnovu transfera, prihodi od grantova i dr.

GOTOVINSKI OSNOV

- Finansijski izvještaji pripremljeni u skladu sa ovim računovodstvenim osnovom korisnicima pružaju informacije o gotovinskim tokovima tokom obračunskog perioda i saldu gotovine na izvještajni datum
- Primjena ovog računovodstvenog osnova omogućava da:
  - zakonodavna tijela mogu da ocijene usaglašenost sa usvojenim budžetom;
  - javni menadžment ima informacije o ukupnom iznosu priliva gotovine i načinu njenog trošenja;
  - potencijalni zajmodavci i dobavljači mogu da ocijene vladino upravljanje gotovinom;
  - finansijski analitičari ocjenjuju uticaj vladinih fiskalnih mjera na ekonomiju.

MODIFIKOVANI GOTOVINSKI OSNOV

- ”produžetak” fiskalne godine u cilju obezbjeđenja kvalitetnije primjene računovodstvenog načela uzročnosti
- ova modifikacija gotovinskog osnova podrazumijeva da se poslovne knjige ne zatvaraju na kraju godine, nego da budu otvorene i tokom produženog tj. „specifičnog“ perioda (od 30 do 60 dana) nakon zaključenja fiskalne godine
  - trajanje perioda ne treba mijenjati iz godine u godinu;
  - po mogućnosti treba obuhvatiti sve primitke i izdatke na isti način (dakle neselektivno);
  - optimalno trajanje perioda je oko mjesec dana, jer se u tom periodu u pravilu zatvara ciklus poslovnih transakcija

SPECIFIČNOSTI PRISTUPA U REPUBLICI SRPSKOJ

- dva seta finansijskih izvještaja:
  - finansijski izvještaji opšte namjene i konsolidovani FI, sačinjeni u skladu sa IPSAS standardima, na punom obračunskom osnovu
  - finansijski izvještaji pojedinačnih budžetskih korisnika primarno fokusirani na izvještaje o izvršenju budžeta, pripremljeni na modifikovanom obračunskom osnovu
  - modifikovani obračunski osnov podrazumijeva da se rashodi priznaju na punom obračunskom a prihodi na modifikovanom gotovinskom osnovu
  - Specifičnosti FI u okruženju trezorskog sistema poslovanja u koji je uključena većina budžetskih korisnika, kako na republičkom, tako i na lokalnom nivou

UTICAJ ODABRANOG OSNOVA NA KVALITET INFORMACIJA U FI

- objektivno, najviši kvalitet informacija obezbjeđuje se primjenom obračunskog a najniži primjenom gotovinskog osnova
- koji su izazovi pred donosiocima odluka u slučaju primjene obračunskog osnova?
- kako u državnom računovodstvu "pomiriti" tok ekonomskih događaja sa tokovima novca, posebno u uslovima ekonomske i finansijske krize i otežane likvidnosti u oblasti javnih finansija?
- koji su mogući pravci daljeg razvoja sistema finansijskog izvještavanja u javnom sektoru?

HVALA NA PAŽNJI

dusko.snjegota@ef.unibl.org

jelena.poljasevic@ef.unibl.org